

Die dorst heeft die kome en die wil neme het water des levens om niet

Korte studie naar aanleiding van Openbaringen 22:17

Inleiding

Op de drie laatste bladzijden van de Bijbel komen we drie keer de omschrijving ‘water des levens’ tegen, waarvan twee keer in combinatie met het drinken daarvan.

21:6

*En Hij sprak tot mij: Het is geschied. Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde. Ik zal den dorstige geven uit **de fontein van het water des levens** voor niet.*

22:1

*En hij toonde mij **een zuivere rivier van het water des levens**, klaar als kristal, voortkomende uit den troon Gods, en des Lams.*

22:17

*En de Geest en de Bruid zeggen: Kom! En die het hoort, zegge: Kom! En die dorst heeft, kome; en die wil, neme **het water des levens** om niet.*

De uitnodiging tot het drinken van levend water komt in de Bijbel meer voor (Johannes 4:10-15; 7:37). Het drinken van levend water staat daar symbool voor het ontvangen van nieuw leven in Jezus Christus. Juist omdat Openbaringen ook met een vergelijkbare uitnodiging afsluit, is het verleidelijk om direct aan te nemen dat het hier (Op.21:6 en 22:17) gaat om een laatste uitnodiging tot het heil. Kun je een passender afsluiting van de Bijbel bedenken? Als we de laatstgenoemde teksten echter in het verband lezen waarin ze staan, blijkt de boodschap anders te zijn.

Afsluiting van de Openbaring

Voordat ik in wil gaan op Op.22:17, wil ik eerst de context van deze verzen in beeld brengen.

Nadat Johannes een blik heeft mogen werpen op het hemelse Jeruzalem, de rivier van het levende water en de boom des levens (21:9 t/m 22:5), wordt het boek Openbaringen afgesloten (22:6-7).

22:6-7

En hij (een engel – 21:9; 22:9) zeide tot mij: Deze woorden zijn getrouw en waarachtig; en de Heere, de God der heilige profeten, heeft Zijn engel gezonden, om Zijn dienstknechten te tonen, hetgeen haast (met spoed) moet geschieden. Zie, Ik kom haastiglijk (spoedig); zalig is hij, die de woorden der profetie dezes boeks bewaart.

Johannes wil de engel, die hem dit alles heeft laten zien, aanbidden, maar de engel raadt hem dit af en zegt hem dat hij God moet aanbidden (22:8-9).

Daarna geeft de engel nog één boodschap door; geen openbaring, maar a.h.w. een laatste raadgeving voor de hoorders en lezers van alles wat in de voorgaande hoofdstukken geopenbaard is: vers 10-20a. *Vers 20b en 21 zijn een toevoeging van Johannes zelf.*

En hij zeide tot mij: Verzegel de woorden der profetie dezes boeks niet; want de tijd is nabij. Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe; en die vuil is, dat hij nog vuil worde; en die rechtvaardig is, dat hij nog gerechtvaardigd worde; en die heilig is, dat hij nog geheiligd worde.

En zie, Ik kom haastiglijk en Mijn loon is met Mij, om een iegelijk te vergelden, gelijk zijn werk zal zijn.

Ik ben de Alfa, en de Omega, het Begin en het Einde; de Eerste en de Laatste.

Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan (ze recht hebben op) den boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad.

Maar buiten zullen zijn de honden, en de tovenaars, en de hoereerders, en de doodslagers, en de afgodendienaars, en een iegelijk, die de leugen liefheeft, en doet.

Ik, Jezus, heb Mijn engel gezonden om ulieden deze dingen te getuigen in de Gemeenten. Ik ben de Wortel en het geslacht (nakomeling) Davids, de blinkende Morgenster.

En de Geest en de Bruid zeggen: Kom! En die het hoort, zegge: Kom! En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet.

Want ik betuig aan een iegelijk, die de woorden der profetie dezes boeks hoort: Indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal hem toedoen de plagen, die in dit boek geschreven zijn.

En indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en uit hetgeen in dit boek geschreven is.

Die deze dingen getuigt, zegt: Ja, Ik kom haastiglijk.

Vers 10

‘De tijd is nabij’. Deze boodschap, die in hoofdstuk 22 wel vier keer wordt onderstreept (vers 7, 10, 12 en 20), grijpt terug op wat in 1:3 al gezegd wordt. De tijd dat de dingen die in Openbaringen beschreven worden in vervulling zullen gaan, komt er aan.

De waarde die mensen aan deze woorden hechten is, naarmate de tijd vorderde, afgenomen.

Velen zeggen: ‘Deze woorden zijn inmiddels een goede 1900 jaar geleden opgetekend, en nog steeds is Jezus niet terug gekomen. Het betekent gewoon dat we altijd waakzaam moeten zijn.’ We moeten echter beseffen dat in Openbaringen de gebeurtenissen beschreven worden die zich vlak voor de komst van Jezus zullen afspelen. Binnen de context van die tijdsperiode komen deze woorden volledig tot haar recht. Het tijdsproces van de periode van de apostelen tot en met de wederkomst van Christus en alles daar omheen, is onderbroken door de periode waarin God het accent legt op de gemeente, Zijn lichaam; een periode waarin Israël getuchtigd wordt. Aan die tuchting komt echter een einde (Rom.9-11) en dan zal God Zijn plan met deze aarde tot voltooiing brengen.

Vers 11-12

Vers 11 kan verwarring oproepen. Hoe moeten we deze boodschap rijmen met de gedachte dat we juist elkaar moeten aansporen om ‘klaar’ te zijn als Jezus komt; niet om ‘maar door te gaan in de zonde’?

Dit vers staat echter ingeklemd tussen de boodschap dat Jezus spoedig komt (vers 10 en 12). Ik denk dat daarmee ook het kader wordt aangegeven waarin deze tekst staat. In deze tekst wordt a.h.w. het gedrag van mensen beschreven voordat Jezus komt. In die eindtijd zullen de verschillen tussen gelovigen en ongelovigen steeds meer toenemen. Mensen maken de keuze om zich verder uit te strekken naar heiligheid of juist om zich verder in te graven in de zonde. Maar Jezus komt spoedig en Hij zal komen om ieder te vergelden naar zijn werken. Er komt een einde aan de ‘wachttijd’, waarin ieder zijn eigen keuzes maakt. Er komt een einde aan het lijden en de beproeving van de gelovigen op deze aarde. Dat God in de huidige tijd en al die eeuwen daarvoor zich uitstrekt naar zondaren en hen tot Zich roept, is een feit wat we niet moeten uitspelen tegen vers 11. Ik geloof dat de boodschap van Openbaringen hoofdzakelijk

gericht is aan de gelovigen (1:1; 22:16). Zij worden in de eerste drie hoofdstukken opgeroepen om 'te overwinnen' (7x) en zij krijgen, door de ogen van Johannes, ook een doorkijk in de verschrikkelijke tijd, vlak voor Jezus' komst, waarin werkelijk alle krachten los zullen komen. In die laatste tijd gaat het om 'overwinnen', standvastig blijven. Het is de vraag in hoeverre er in die tijd, waarin de satan zijn grip op de wereld versterkt, sowieso nog ruimte zal zijn voor het getuigenis. Laten we in het oog houden dat juist in het boek Openbaringen de periode van Gods oordeel over deze wereld beschreven wordt en niet de periode waarin Zijn genade overvloedig is (Ef.1:7-8; 3:2).

Vers 13

Voor de vierde (1:8; 11; 21:6) en laatste keer komen we in Openbaringen de uitspraak tegen dat de Heere de Alfa en de Omega is, de Eerste en de Laatste. Nergens past deze uitdrukking beter dan in dit boek, waarin de eindstrijd tussen God en de satan beschreven wordt. De God die alles geschapen heeft en met wie wij ook door het bloed van Jezus Christus verbonden zijn, zal alles in Zijn hand houden en afronden, tot aan het laatste moment toe. Deze uitspraak geeft de juiste proporties weer tussen dat wat wij hier op aarde ervaren en het zicht wat God op de situatie heeft. De satan kan veel doen, maar God staat overal boven. Hij wacht, maar niet uit onmacht en ook niet tot in het oneindige.

Vers 14-15

Hier zien we in een notendop de boodschap van Openbaringen terug. Zij die Gods geboden doen (lees: 'overwinnen'), zullen de realiteit van het hemelse Jeruzalem gaan meemaken. Het laatste detail wat we van deze 'stad' beschreven wordt, is de 'boom des levens' (22:2). 'Recht hebben op de boom des levens' is synoniem met dat wat in Op.22:2-5 beschreven wordt.

In het midden van haar straat en op de ene en de andere zijde der rivier was de boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijn vrucht; en de bladeren des booms waren tot genezing der heidenen.

En geen vervloeking zal er meer tegen iemand zijn; en de troon Gods en des Lams zal daarin zijn, en Zijn dienstknechten zullen Hem dienen;

En zullen Zijn aangezicht zien, en Zijn Naam zal op hun voorhoofden zijn.

En aldaar zal geen nacht zijn, en zij zullen geen kaars noch licht der zon van node hebben; want de Heere God verlicht hen; en zij zullen als koningen heersen in alle eeuwigheid.

Deze wonderlijke boom des levens komt in het hemelse Jeruzalem opnieuw binnen handbereik, maar dan zonder slang in de buurt!

Een opvallend verschil in de vertaling van de SV, NBG en Telos is het begin van vers 14. De SV vertaalt met: 'Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen...', terwijl beide andere vertalingen het hebben over het 'wassen van de lange klederen / gewaden'. Het gaat hier niet om een vertaalkwestie, maar om het verschil tussen handschriften die voor de vertaling gebruikt zijn. Beide vertalingen zijn mijns inziens mogelijk, aangezien ze beiden het accent leggen op de boodschap die in Openbaringen centraal staat: het overwinnen; (12:17 en 14:12; .3:4; 7:14); het leven in voorbereiding van de komst van Jezus.

Het tegenovergestelde van deze zaligheid is het 'buiten zijn'. Dit zal de bestemming zijn van allen die deze God niet als hun Koning willen accepteren en door zijn gegaan in de zonde (21:26-27).

Vers 16

In de slotverzen van Openbaringen komen we weer terug bij 1:1, waar Jezus Zichzelf presenteert als Degene die deze boodschap aan de gemeenten geeft. De troon van David was verbonden met de troon van de Heere, zoals er staat (1Kron.29.23). God was koning over Israël, en niet Saul bezette de troon van Israël in zijn naam, maar David. Het koningschap van Saul wortelde niet in de eeuwigheid, maar dat van David wel (2Sam.7.13, 16). Jezus Christus is DE Koning uit het geslacht van David, in wie deze Koninklijke lijn tot volheid komt. Jezus is de Blinkende Morgenster, die te zien is bij de overgang van de nacht naar de dag; in dit geval een overgang naar een dag die nooit meer voorbij gaat (21:25).

Vers 17

En dan komt daar de tekst waar deze korte studie over gaat:

En de Geest en de Bruid zeggen: Kom! En die het hoort, zegge: Kom! En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet.

Bij het bestuderen van deze tekst kwamen er een aantal vragen bij me op:

- Wie is de Bruid?
- Waarop of op wie heeft het woordje 'kom' betrekking?
- Wat betekent 'water des levens' hier?
- Wat betekent 'dorst hebben' hier?
- Wat betekent de toevoeging 'om niet'?

De Bruid

Er veel verwarring over wie de Bruid is. Grofweg verdelen zich de meningen in drieën: (1) de Bruid is de gemeente; (2) de Bruid is het volk Israël; (3) de Bruid is het hemelse Jeruzalem, waarin Israël en de volken hun eindbestemming bereiken (Hebr.11:10+16; Op.21:24). Naar mijn bescheiden mening doet de derde optie het meeste recht aan zowel Op.19:7 als aan Op.21 en 22. In Op.19:7 wordt alleen het woord 'bruid' genoemd, maar in Op.21:9 gaat het over de 'bruid-vrouw'. Binnen de Joodse traditie werd een verloofde vrouw een bruid genoemd en werd de bruid vrouw als de bruidegom haar in zijn huis bracht. De fase van het bruid-zijn ging logischerwijze over in de fase van het vrouw-zijn. *Als een verloofde – ondertrouwde – vrouw overspel pleegde, was dat even erg als ze dat zou doen als getrouwde vrouw.* De bruid en de bruidegom waren voor elkaar bestemd en het was slechts een kwestie van tijd voordat het huwelijk voltrokken zou worden.

Kom (1)

In eerste instantie ging ik er van uit dat de Geest en de Bruid 'Kom!' zeggen tegen Jezus, die klaar staat om te komen. Het is, vanuit het beeld van bruid en bruidegom, goed denkbaar dat de bruid er naar uitziet dat haar bruidegom haar komt trouwen. Heel haar verlangen uit zich dan a.h.w. in het woordje 'kom'. Het zelfde kan ook gelden van degene 'die het hoort' en uitziet naar de komst van Christus.

Passen we ditzelfde beeld echter toe op de Geest, dan komen we in de knel. Al in het begin van Openbaringen lezen we dat de Geest tot de gemeenten spreekt (2:7, 11, 17, 3:13, 22). Hij doet dit echter als Jezus Christus (1:1). Hoewel de Bijbel ons in zekere zin leert dat Vader, Zoon en Heilige Geest drie Personen zijn met een eigen taak, gaat het mijns inziens te ver om hier te stellen dat de Geest 'Kom!' zegt tegen Jezus Christus. Naar mijn idee gaat het beeld van de drie-eenheid dan een eigen leven leiden en creëren we een eigenlijke tegenstelling. Een tweede reden om het 'kom' niet te lezen als een uiting van verlangen, is de wisseling die dan plaats vindt in de betekenis van het 'komen' als we kijken hoe de tekst verder gaat. De

betekenis van de tekst wordt verworden als we de eerste twee keer 'kom' zien als uiting van verlangen naar Jezus en het 'komen' van degene die dorst heeft betrekken op iemand die 'tot het water des levens' komt.

Kom (2)

Naar mijn idee kunnen we de twee bovengenoemde problemen omzeilen als we het 'Kom!' betrekken op de gemeenten; de hoorders en de lezers van deze boodschap. Jezus zelf opent in vers 16 a.h.w. de uitnodiging, door te zeggen dat Zijn komst aanstaande is. In vers 17 zijn het de Geest (die al het hele boek de gemeenten heeft aangesproken), de Bruid (de komende situatie van heerlijkheid) en de hoorder (degene die dit alles hoort *en beaamt*) die het getuigenis laten uitgaan: 'Kom!' Het 'kom' is dan gericht op degene die 'dorst heeft'.

Drinken van het water des levens

Als we willen weten wat in Openbaringen met 'water des levens' bedoeld wordt, komen we allereerst uit bij 22:1-3, waar het volgende staat:

En hij toonde mij een zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit den troon Gods, en des Lams.

In het midden van haar straat en op de ene en de andere zijde der rivier was de boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijn vrucht; en de bladeren des booms waren tot genezing der heidenen.

Het 'water des levens' waarover hier geschreven wordt, gaat uit van de troon van God en het Lam en het fungeert als de bron voor leven en genezing in het hemelse Jeruzalem.

Het 'water des levens' is hier de bron van het leven in eeuwige gelukzaligheid.

Het drinken van dit water staat gelijk met het leven in die hemelse heerlijkheid.

Dit wordt bevestigd door de wijze waarop in Op.21:6-7 over het water des levens gesproken wordt:

En Hij sprak tot mij: Het is geschied. Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde. Ik zal den dorstige geven uit de fontein van het water des levens voor niet.

Die overwint, zal alles beërven; en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn.

Het drinken uit de fontein van het water des levens wordt hier verbonden met het 'overwinnen'. Met andere woorden gezegd: 'Wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden' (Mt.24:13).

Dorst

Hij die dorst heeft naar dit water, naar deze heerlijkheid, naar deze situatie van zaligheid...laat hij komen en nemen!

'Had je nu echt zoveel voorbereidende woorden nodig om bij deze uitnodiging uit te komen', zal iemand wellicht zeggen.

Jazeker, want nu komt het er juist op aan om deze tekst te lezen in de context. Het appél in het boek Openbaringen gaat namelijk voortdurend uit naar hen die behoren tot de gemeenten. We vinden in dit boek geen evangelieprediking aan alle mensen, maar slechts een overduidelijk appél aan gelovigen om 'te overwinnen', te volharden en uit te blijven zien naar de voleinding van deze huidige wereld en Gods overwinning op alle vijanden.

In dit licht gezien kunnen we de 'uitnodiging' van vers 17 niet betrekken op uitnodiging om tot het heil te komen, zoals bijvoorbeeld in Joh.4:10-15 en 7:37 het geval is. Voor een gelovige die leeft in de laatste tijden is dit een aansporing om door te gaan en zich uit te

strekken naar het eeuwige leven, wat bijna werkelijkheid wordt. De laatste tijden, die vol zullen zijn van vuur, plagen, oordelen en Gods toorn, zullen de dorst van de gelovige aanwakkeren naar de verlossing vanuit dit alles. In de lijn van Jezus Zelf, zeggen zowel de Geest, de Bruid en de andere gelovigen: 'Kom!' 'Kom erbij en haak niet af'. 'Houd vol en volhard'. 'Nog een klein stukje en dan ben je er.'

Om niet

Teleurgestelde lezers, die hun arsenaal aan wervende teksten zien slinken, zouden wellicht nog deze vraag kunnen stellen: 'Als het drinken dan slaat op de situatie in het hemelse Jeruzalem, waarom staat er dan 'om niet' bij?' Inderdaad wordt zowel als in Op.21:6 als in 22:17 de toevoeging 'om niet' gebruikt. Ik kwam er zelf ook niet uit wat dat moest betekenen als het hier dan over de situatie in het hemelse Jeruzalem moest gaan. Ik associeerde 'om niet' met teksten als Jes.55:1-2 en Rom.3:24, waar duidelijk wordt dat wij Gods heil niet kunnen verdienen. Hij wil het ons geven, graag en voor niets! Het 'om niet' lijkt de boodschap van Op.22:17 weer dichtbij de zondaar in het algemeen te brengen.

Ik wam er niet uit...totdat mijn oog viel op het voorwaardelijke karakter van de boodschap aan gelovigen in het boek Openbaringen. Overtuig jezelf hiervan door met een concordantie te zoeken op trefwoorden als 'overwinnen, geboden, klederen', of lees nog eens de brieven aan de zeven gemeenten door. In allerlei toonaarden komt steeds weer de zelfde boodschap tot ons: '...als...dan...'. Ik haal nog even Op.22:14 aan:

*Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, **opdat hun macht zij aan (ze recht hebben op) den boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad.***

De uitnodiging tot het heil, waar de Bijbel vol van staat, is een boodschap van pure genade, maar de boodschap aan de gelovigen die leven vlak voor Jezus' komst wordt gekenmerkt door de oproep om te volharden. Het levende water waarvan ze mogen drinken na hun volharding in die moeilijke tijd is er gratis en voor niets. En dat is wat God op de laatste bladzijden van de Bijbel wil onderstrepen. Nu is het werken en verdienen; straks krijgen (Op.7:14-17).

Hier is de lijdzaamheid (volharding) der heiligen; hier zijn zij, die de geboden Gods bewaren en het geloof van Jezus (Op.14:12).

Tot slot

De uitnodiging in Op.22:17 om te drinken van het levende water is een boodschap aan gelovigen in de eindtijd en niet aan mensen (zondaren) in het algemeen. Deze gelovigen, die een bijzonder zware tijd meemaken en geroepen worden om te volharden in het dienen van God, ontvangen een extra stimulans om vol te houden tot de komst van Jezus, waarna ze voor altijd mogen drinken van het levende water.

Strikt genomen kunnen we deze tekst dus niet gebruiken om zondaren mee te bewegen om tot Christus te gaan.

Bestaat er dan helemaal geen verband tussen deze tekst en al die andere teksten over levend water? Jazeker wel! De Christus die komt de Zelfde als de Jezus die sprak met de Samaritaanse vrouw (Joh.4) of in de tempel (Joh.7). Het is Zijn verlangen om mensen, in welke fase van Zijn plan dan ook, te redden. Het leven wat Hij – nu al of straks – wil geven is als levend als water; vervullend en dorstlessend; voor eeuwig!